

Asia: VN/6566/2022

Lausuntopyyntö valtiovarainministeriön asetuksessa säädettävistä kunnan taloustietojen toimittamiseen sovellettavista tietosisällöistä ja teknisistä kuvauksista koskien tilikautta 2023

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausuntonne kunnan ja kuntayhtymän raportoinnin kokonaisuudesta ja siihen liittyvästä valtiovarainministeriön asetuksesta (liitteet 1 ja 2)

Tähän mennessä toteutettu raportointi on aiheuttanut kunnille merkittävästi lisäkustannuksia sekä sitonut henkilöstön työaika. Raportointikokonaisuuksien avaaminen vuosittain uusille muutoksille aiheuttaa kunnille jatkuvasti ylimääräistä työtä ja kustannuksia. Muutosten ja niiden taustalla olevien tietotarpeiden tulisi olla aina erittäin hyvin perusteltuja ja raportointivaateiden ehdottoman välttämättömiä. Tavoitteena on ollut automaattinen talousraportointi, mutta vuosittain laajenevat, yhä tarkemmalle tasolle menevät tietotarpeet hankaloittavat tuon tavoitteen toteutumista.

Haluamme nostaa myös esiin, että tilanteita, joissa kunnilta vaaditaan ensin tarkemman tasoista raportointia, ja jotka myöhemmin todetaan tarpeettomiksi, ei tulisi syntyä. Tästä esimerkkinä investointien palveluluokkaraportointi, josta ollaan nyt asetusluonnoksen mukaan luopumassa vuodelle 2023. Tarkemman tason raportointia varten on jo jouduttu aiempien vaatimusten mukaisesti rakentamaan järjestelmiin vaatimustason mukaiset ratkaisut. Herääkin kysymys, kuinka välttämätön ja loppuun asti mietitty tietotarve ja tai vaadittu raportoinnin taso on alun perin ollut, mikäli se voidaan todeta jo tiedonkeruun alkuvuosina tarpeettomaksi.

Esitettävät muutokset aiheuttavat aina tarpeen muuttaa jo olemassa olevia raportointimalleja ja kirjauskäytäntöjä. Tehtävät muutokset edellyttävät kuntien oman työpanoksen ja sisäisen ohjeistuksen lisäksi aina myös toimittajien työpanosta. Jatkuvien muutosten toteuttaminen aiheuttaa lisäksi aikatauluhaasteita sekä kunnan että toimittajien puolella, jotta tarvittavat muutokset saadaan toteutettua ennen vaadittua raportointiaikataulua.

2. Lausuntonne kunnan ja kuntayhtymän palveluluokituksesta ja siihen esitetyistä muutoksista (liite 4)

Kunnalle jääviin palveluluokkiin ei tulisi tehdä muutoksia vuosittain, jotta raportointi olisi vertailukelpoista eri vuosien välillä.

Nyt asetusluonnoksessa esitettyjen muutosten osalta huomiota tulisi kiinnittää erityisesti alla mainittuihin palveluluokkiin.

Maankäyttösopimukset:

Nykyinen palveluluokka maaomaisuuden hallinta tulisi säilyttää sellaisenaan.

Mikäli maankäyttösopimukset tullaan kuitenkin erottamaan omaksi palveluluokakseen, tulee sen sisältökuvausta tarkentaa. Kuvauksessa mainitaan, että maankäyttösopimukseen sisältyvät myös sopimusten perusteella rakennettava kunnallistekniikka, joka on investointimenoa. Nyt lausuttavina olevissa muutoksissa on esityksenä, että investointimenojen osalta voidaan luopua palveluluokakohtaisesta raportoinnista. Ymmärtäisimme, että palveluluokkakuvaukset koskisivat siten käyttötalouden raportointia ja sen yhteydessä maininta rakennettavan kunnallistekniikan raportoinnista on ristiriitainen. Maankäyttösopimusten osalta pystytään raportoimaan maankäyttösopimustulot, jotka ovat käyttötalouden tuloa. Maankäyttösopimukseen kohdistuvat käyttötalousmenot ovat lähinnä sopimusneuvotteluihin ja -valmisteluihin käytetyn työajan kustannusta, jonka kohdistaminen ko. toimintaan olisi puolestaan arvionvaraista.

Investointimenoista maankäyttösopimukseen kohdistuvaa osuutta ei pystytä erottamaan erikseen investointikohteen kokonaiskustannuksista. Mikäli palveluluokakohtainen raportointi säilyy edelleen myös investointimenojen osalta, ei maankäyttösopimukseen kohdistuvia osuuksia pystytä raportoimaan erikseen.

Työllisyyspalveluiden palveluluokan jako lakisääteiseen ja ei-lakisääteiseen työllisyyspalveluun:

Jako kahteen eri palveluluokkaan vaikuttaa tarkoituksenmukaiselle ja selkeälle.

Työllisyyspalveluiden osalta pyydämme palvelujen kuvauksiin tarkennusta seuraavien kohtiin:

- Luetaanko Työllisyyspalvelujen ei-lakisääteiseen kokonaisuuteen 5566 palvelujen toteuttamiseen liittyvät tietojärjestelmät?
- Mihin palveluluokkaan kuuluu työllistämisen tueksi työnantajille myönnettävä kuntalisä sekä järjestöille myönnettävä (toiminta)avustus?
- Kotoutumisen edistämisen ja maahanmuuton palvelujen palveluluokan 5601 kuvaukseen on sisällytetty alkukartoitukset ja kotoutumissuunnitelmat

työvoiman ulkopuolella oleville sekä alkuvaiheen ohjaus ja neuvonta. Jos ja kun näitä tehtäviä tehdään kehittämishankkeessa, kumpaan palveluluokkaan

ne katsotaan kuuluvaksi, 5553 työllisyyden edistämisen rahoituspalvelut vai 5601 Kotoutumisen edistäminen ja maahanmuuton palvelut?

3. Lausuntonne eri raportointikokonaisuuksien tietosisältöihin esitetyistä muutoksista ja uusista tietosisällöistä (liitteet 3, 5 ja 6 sekä taulukkomallit)

Liite 3. Muutokset – muutos nro 12

Vaadittuja tietoja ei saada suoraan kirjanpidosta, eikä niiden raportointi ole siten automatisoitavissa. Vaadittujen tietojen saaminen edellyttäisi tietojen manuaalista keräämistä ja erillisten syöttölomakkeiden luomista, joilla tiedot saadaan muunnettua vaadittuun XBTRL-muotoon.

Liite 3. Muutokset – muutos nro 13

Muutosesityksestä ei käy ilmi, tuleeko vaadittujen kustannusten noudatella palveluluokakohtaisen tiedon raportointia ja siinä edellytettyä kustannusten kohdistusta (ts. koostuvatko kysytyt nettokustannukset joidenkin tiettyjen palveluluokkien kustannuksista). Erityisesti epäselvyyttä aiheuttaa, mitä opetustoimen kokonaisuus käsittää, kun perusopetus kysytään omana kohtanaan yhdessä esiopetuksen kanssa.

Kaupungin palveluluokakohtainen raportointi on toteutettu erillisenä tietovarastototeutuksena KKTPP-raportointikokonaisuuden vaateiden mukaisesti ja raportointi sisältää mm. tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen tehtävää kaupungin tukipalvelukustannusten vyörytystä palveluluokille.

Mikäli tästä raportointimallista halutaan nyt erotella raportoitavaksi vain tässä pyydetty palveluluokat/palveluluokkakokonaisuudet, edellyttäisi se muutoksia jo toteutettuun raportointimalliin. Vyörytyserien osalta raportointiin liittyisi myös aikatauluhaaste, koska tilinpäätösarviot tulee raportoida jo ennen tilinpäätöksen valmistumista.

Mikäli vaadittujen tietojen raportointia ei saada kytketyksi osaksi palveluluokkaraportointia, tulisi kustannusten raportointi olemaan erillistä manuaalista laskentaa, jossa kustannusarvioiden tarkkuus kärsisi.

Liite 5. KKLMY- ja TOLT-raportointikokonaisuudet

Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan toiminnan osalta katsomme, että raportointivaateen lisäämiselle ei ole riittäviä perusteita. Kuntien on tullut eriyttää Kilpailulain 30 d nojalla markkinoilla tapahtuva taloudellinen toimintansa vuoden 2020 tilinpäätöksestä lähtien. Eriytettävät toiminnot

ovat koskeneet sekä kunnan liikelaitoksen sisällä tapahtuvaa toimintaa että kunnan toimialoilla tapahtuvaa toimintaa. Laskelmia ei saada suoraan kirjanpidosta vaan ne ovat jokaisen eriytettävän toiminnan osalta vaatineet erillistä excel-laskentaa kustannusten kohdentamisen osalta. Eriytettyjen laskelmien muuttaminen kunnan liikelaitoskaavaan on työlästä eikä vaadittua raportointia ole mahdollista toteuttaa automatisoidusti ilman erillisten manuaalisten syöttöpohjien rakentamista. Tämä aiheuttaa suhteettoman paljon käsityötä sekä järjestelmäkustannuksia. Tämän ei pitäisi olla automaattisen talousraportoinnin tavoite, etenkin kun kyse on tavoitteen kannalta epäolennaisesta, ei-lakisääteisestä tietotarpeesta. Lisäksi katsomme eriyttämisvaateen liikevaihtorajan 40 000 euroa olevan epäolennainen suuren kunnan tulopohjan kokoon suhteutettuna.

Eriyttämisvelvollisuus on ollut uusi asia ja ohjeet kuntakentälle eriytettävän toiminnan sisällöstä ovat edelleen olleet osin puutteellisia, mikä on vaikeuttanut laskelmien laatimista sekä toimintojen eriyttämistä yhdenmukaisesti eri kunnissa. Tilastoinnin tulisi perustua siihen, että raportoitavat asiat ovat yhteismitallisia ja raportoitu vastaavalla tavalla kaikkien kuntien osalta. Raportointivaadetta ehdotettiin jo vuoden 2022 tietosisältöön, mutta esitys päätettiin hylätä. Vuoden aikana ei ole tapahtunut sellaista merkittävää muutosta, että tietosisällön lisäämiselle olisi edelleenkin riittäviä perusteita.

Liite 6. Kulttuurifestivaalit ja -tapahtumat

Kaupungin toiminnassa sellainen kulttuurifestivaaleihin luettava toiminta, jota raportointi koskisi, on hyvin vähäistä. Kunnilta edellytetyt tilastovaateet ovat lisääntyneet jo nyt merkittävästi tilastouudistuksen myötä ja toivottavaa on, että kaikki kerättävät tiedot ovat aidosti olennaisia ja tarkoituksenmukaisia. Tämänkin erillistiedon kerääminen aiheuttaa kunnalle henkilöresurssiin ja järjestelmiin liittyviä lisäkustannuksia.

Mikäli raportointivaade kunnille kuitenkin lisätään, pidämme esitetyistä vaihtoehdoista parempana erillistä palveluluokkaa ko. toiminnalle.

Vaihtoehtoisessa raportointimallissa (osana KKYTT-raportointia) jää epäselväksi, mitä eroa on kuntien kulttuurifestivaaleille ja -tapahtumille myöntämällä avustuksella ja tapahtumia järjestävälle organisaatiolle myönnettävällä avustuksella. Näiden avustusten ero tulisi avata selkeästi ohjeessa. Ja mikäli vastaavaa rajausta edellytetään myös palveluluokka-vaihtoehdossa, tulisi tämän osalta ohjeistus kirjata selkeästi palveluluokan kuvaukseen.

4. Lausuntonne teknisiin määritteisiin ja pakollisuuksiin esitetyistä muutoksista (liite 3 sekä taulukkomallit)

KKTPP – KT06

Investointien palveluluokkaraportoinnin osalta esitetään muutosta, jossa luovutaan palveluluokkakohtaisesta raportoinnista. Raportointivaateiden osalta olisi toivottavaa, että kunnilta edellytettäisiin jo ensi vaiheessa vain välttämättömien tietojen toimittamista. Tilannetta, jossa kunnilta vaaditaan ensin tarkemman tasoista raportointia, joka myöhemmin todetaan tarpeettomiksi, ei tulisi syntyä.

Palveluluokkakohtaisen raportoinnin automatisointi on vaatinut merkittävästi työaikaa, kustannuksia ja järjestelmämuutoksia erityisesti juuri investointien raportoinnin osalta. Nyt raportointi on toteutettu aiempien vaatimusten mukaisesti oletuksella, että tietotarve on välttämätön. Tietojen raportointi vaaditulla tarkkuudella on vaatinut aiempaa tarkempien kirjaustasojen luontia, sekä uusien laskentatunnisteiden asettamista pakollisiksi kirjaustasoiksi. Tämän raportointivaateen osoittautuminen nyt tarpeettomaksi tarkoittaa sitä, että joudumme jatkossakin tekemään kirjaamista työläämmällä tavalla, kuin mitä jatkossa raportoinnin osalta edellytettäisiin.

Investointien palveluluokkaraportoinnin osalta pitäisi siten jatkossakin olla mahdollista toimittaa tiedot myös samassa muodossa kuin nykyinen taksonomia on.

Lind Päivi
Jyväskylän kaupunki